

Schoolondersteuningsprofiel Mytylschool Gabriël

Dit ondersteuningsprofiel Speciaal Onderwijs informeert de inspectie en de verschillende samenwerkingsverbanden, onze partners, jongeren, ouders en verwijzers binnen de samenwerkingsverbanden over het ondersteuningsaanbod van Mytylschool Gabriël.

Dit schoolondersteuningsprofiel geeft in eerste plaats antwoord op de vraag hoe Mytylschool Gabriël kan voldoen aan de ondersteuningsbehoeften van haar leerlingen. Het schoolondersteuningsprofiel beschrijft wat wij kunnen arrangeren om bepaalde groepen leerlingen te ondersteunen binnen de eigen school, maar ook binnen de reguliere scholen.

Bovenschools draagt dit schoolondersteuningsprofiel bij aan het proces in de verschillende samenwerkingsverbanden, dat zich richt op afspraken over de basisondersteuning en het bepalen van het niveau van ondersteuning, waaraan onze school binnen elk samenwerkingsverband kan voldoen.

Mytylschool Gabriël heeft een apart schoolondersteuningsprofiel voor het primair en voor het voortgezet onderwijs.

's-Hertogenbosch, maart 2014

Drs. W.P.A.J.A. de Jong
Directeur-bestuurder

Inhoudsopgave

• Mytylschool Gabriël	3
• Schoolondersteuningsprofiel Mytylschool Gabriël: profiel SO	3
• Doelgroep Speciaal Onderwijs Mytylschool Gabriël	4
○ Doelgroep	4
○ Instroom	4
• Basisondersteuning	4
○ Preventie en lichte curatieve interventies	5
• Onderwijsondersteuningsstructuur	6
○ Leerroutes	6
○ Bewegen en Sport	12
○ Fysiek medische ondersteuning	13
○ Ondersteuning in de thuissituatie	13
○ Deskundigheid	14
○ Ketenpartners	14
○ Commissie van Begeleiding	14
○ Planmatig werken	15
○ Basiskwaliteit van het onderwijs	15
• Extra ondersteuning	15
• Externe dienstverlening	16
○ Doelgroep	16
○ Ondersteuning	17

Stichting Gabriël verzorgt Speciaal Onderwijs (SO) en Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) aan leerlingen in de leeftijd van 4 tot en met 20 jaar met een enkelvoudige of meervoudige beperking en aan langdurig zieke leerlingen. Daarnaast beschikt Stichting Gabriël over een externe dienstverlening.

Leerlingen met specifieke lichamelijke en/of verstandelijke kenmerken hebben recht op een volwaardige erkenning en een volwaardige plaats in onze maatschappij. Binnen Kinderexpertisecentrum Atlent, alwaar Mytyschool Gabriël gevestigd is, werken gespecialiseerde instellingen samen om die deelname zo optimaal mogelijk te maken. Daartoe stellen leerlingen, ouders, onderwijsgeevenden, specialisten en beleidsmakers alles in het werk om die betrokkenheid op de maatschappij zo groot mogelijk te laten zijn. Dit vindt plaats in een uitdagende, op inclusie gerichte omgeving.

Kinderexpertisecentrum Atlent onderscheidt zich door middel van het leveren van maatwerk gericht op een maximaal perspectief (met betrekking tot de mate van zelfstandig wonen, werken en vrije tijd) voor de betreffende kinderen/jongeren. We noemen dat: Maatwerk voor maximaal perspectief.

Atlent werkt vanuit de volgende drie kernwaarden:

- Maatwerk
 - de individuele behoefte van elk kind is leidend voor de wijze waarop wij werken en onze processen inrichten;
- Ontwikkeling en innovatie
 - we verbeteren bij voortdurend de effectiviteit, efficiëntie en inhoud van ons werk en vernieuwen waar nodig onze manier van werken;
- Marktconforme kosten
 - Binnen het kinderexpertisecentrum is sprake van een goede prijs-kwaliteitverhouding en zijn de kosten en opbrengsten van ons werk altijd in balans.

Mytyschool Gabriël is gelokaliseerd in het kinderexpertisecentrum. Op deze locatie bevinden zich vier samenwerkende organisaties. Naast Mytyschool Gabriël zijn dit Tolbrug specialistische revalidatie, Cello (zorgaanbieder voor mensen met een verstandelijke beperking) en SWZ (Samenwerkende Woon- en Zorgvoorzieningen, voor mensen met een lichamelijke of meervoudige beperking). Atlent biedt onderwijs, revalidatiezorg, dagbesteding, arbeidstoeleiding en buitenschoolse opvang onder één dak. We doen er alles aan om kinderen en jongvolwassenen met een beperking of een langdurige ziekte mee te laten doen in de maatschappij, waarbij gestreefd wordt naar maximale autonomie. Het onderwijs wordt aangeboden in vijf leerroutes.

Schoolondersteuningsprofiel Mytyschool Gabriël: profiel SO

Mytyschool Gabriël in 's-Hertogenbosch biedt binnen de afdeling SO Speciaal Onderwijs voor leerlingen van 4 tot en met 14 jaar. De school realiseert in samenwerking met Tolbrug specialistische revalidatie onderwijs, zorg en behandeling voor kinderen en jongeren met primair een ondersteuningsbehoefte op fysiek-medisch gebied ten gevolge van een lichamelijke beperking (LG), een meervoudige beperking (MG) of een langdurige ziekte (LZK). Ten gevolge van de fysieke beperking kan aanvullend sprake zijn van een ondersteuningsbehoefte op de domeinen Leren en ontwikkeling, Communicatie, Sociale en emotionele ontwikkeling en gedrag en de Thuisituatie.

Doelgroep Speciaal Onderwijs Mytyschool Gabriël

Doelgroep

Binnen de doelgroep van Mytyschool Gabriël is in toenemende mate sprake van comorbiditeit (het tegelijkertijd aanwezig zijn van verschillende stoornissen/aandoeningen), zoals een stoornis binnen het autistisch spectrum, ADHD of een visuele of auditieve beperking. De cognitieve mogelijkheden van de leerlingen variëren van een ernstige verstandelijke beperking tot een (boven)gemiddeld niveau. De fysiek/motorische mogelijkheden van de leerlingen variëren van totale afhankelijkheid van derden bij algemene dagelijkse verrichtingen of voor de onderwijsvoorwaardelijke (fijn-) motorische activiteiten en handelingen tot een hoge mate van zelfredzaamheid.

Mytyschool Gabriël beschikt over kennis en expertise op het gebied van onderwijs aan leerlingen met uiteenlopende ziektebeelden of aandoeningen, zoals:

- Cerebrale parese
- Aangeboren en niet aangeboren hersenletsel
- Spina bifida
- Neuromusculaire aandoeningen
- Metabole aandoeningen
- DCD
- Epilepsie
- Chromosomale afwijkingen
- Oncologische aandoeningen
- Diverse syndromen
- Onverklaarde lichamelijke klachten

Op basis van bovengenoemde ziektebeelden of aandoeningen worden belemmeringen in het onderwijs ervaren, die leiden tot ondersteuningsbehoeften op het gebied van:

- Leren en ontwikkeling
- Sociale en emotionele ontwikkeling en gedrag
- Communicatieve ontwikkeling
- Fysieke en medische ontwikkeling
- De thuissituatie

Instroom

De leerlingen die onderwijs volgen op Mytyschool Gabriël stromen in vanuit het Therapeutisch Peuter Programma (TPP), een medisch kinderdagverblijf (MKD), een Kinderdagcentrum (KDC), het regulier onderwijs of het speciaal basisonderwijs.

Mytyschool Gabriël heeft een regionale functie en participeert in verscheidene samenwerkingsverbanden.

Basisondersteuning

Er is een verschil in definiëring van basiszorg in het reguliere onderwijs en het speciaal onderwijs. Wanneer reguliere ondersteuning onvoldoende is en gespecialiseerde ondersteuning nodig is, kan speciaal onderwijs nodig zijn.

Mytyschool Gabriël is in staat om die specialistische ondersteuning te bieden aan leerlingen, die vanwege hun ondersteuningsbehoeften (nog) niet in staat zijn om deel te nemen aan het reguliere onderwijs. Het onderwijsaanbod wordt gerealiseerd aan de hand van groeps- en individuele handelingsplannen. Op basis van het ontwikkelingsperspectief, waarin de ondersteuningsbehoefte, het eindniveau en de uitstroombestemming zijn opgenomen, wordt de leerling op één van de vijf leerroutes geplaatst. Dit vindt plaats in nauwe samenwerking met Tolbrug specialistische

revalidatie waarmee een samenhangende integrale zorgstructuur is gerealiseerd van toelating tot uitstroom.

Preventie en lichte curatieve interventies

Op het gebied van preventie en lichte curatieve interventies biedt Mytyschool Gabriël:

- een vroegtijdige signalering van leer-, opgroei- en opvoedproblemen;
- de zorg voor een veilig schoolklimaat;
- een aanpak gericht op sociale veiligheid en voorkomen van gedragsproblemen;
- een aanbod voor leerlingen met dyslexie, dyscalculie, aandacht- en geheugenstoornissen, een disharmonisch intelligentieprofiel, etc.;
- een afgestemd aanbod voor leerlingen met een intelligentieniveau, variërend van een ernstige verstandelijke beperking tot bovengemiddeld;
- een toegankelijk schoolgebouw met:
 - voorzieningen voor medische verzorging
 - een revalidatie-/onderwijsinstructiebad
 - twee aangepaste gymzalen
 - een speellokaal met observatieruimte
 - een bibliotheek
 - een orthotheek
 - een ICT-ruimte
 - een aangepaste keuken met aangepaste materialen
 - gespecialiseerde leerwerkplekken
 - een sensorische ruimte
 - therapieruimtes
 - verzorgingsruimtes inclusief tilliften
 - aangepast meubilair
- aangepaste leermiddelen, inclusief aangepaste soft- en hardware:
 - De didactische materialen, methodieken en werkwijzen op de scholen zijn aangepast en/of doorontwikkeld voor de doelgroep. Leerlingen met een lichamelijke of meervoudige beperking kunnen hierdoor praktisch leren en zich optimaal ontwikkelen, mede door het gebruik van ondersteunende communicatiemiddelen, zoals ondersteunende gebaren en het gebruik van pictogrammen, aangepaste software en aangepaste hulpmiddelen.
- protocollen voor medische handelingen, zoals:
 - epilepsie
 - toediening medicatie
 - sondevoeding
 - katheteriseren
 - tillen
 - overige protocollen, zoals opgenomen in het Kwaliteitshandboek
- diverse protocollen voor overige zaken, zoals:
 - hygiëne
 - intimiteit en seksualiteit
 - overlijden
 - niet-behandelen
 - langdurig verzuim door ziekte
 - overige protocollen, zoals opgenomen in het Kwaliteitshandboek

Leerroutes

Binnen het onderwijs worden vijf leerroutes onderscheiden, passend bij de uitstroombestemmingen dagbesteding (leerroute 1 t/m 3), arbeid (leerroute 4) en vervolgonderwijs (leerroute 5).

1. Leerlingen in leerroute 1:

- a. zijn aangewezen op constante individuele hulp en hebben veel structuur nodig. Ze hebben voortdurend nabij toezicht en ondersteuning nodig;
- b. hebben naast een fysiek/medische ondersteuningsbehoefte een ernstige verstandelijke beperking (IQ <35);
- c. worden gevolgd a.d.h.v. de Plancius leerlijnen van de CED Groep;
- d. stromen door naar het VSO binnen het Mytylonderwijs;
- e. hebben als uitstroombestemming: (belevingsgerichte) dagbesteding;
- f. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Leren en ontwikkeling**:

Leeromgeving:

- Leerlingen ontvangen onderwijs in een groep van ongeveer 6 tot 10 leerlingen;
- Een leerkracht is verantwoordelijk voor het onderwijs met ondersteuning door een of twee klassen- of onderwijsassistenten. Daarnaast kan op leerlingniveau ondersteuning geboden worden via PGB (Zorg in de Klas);
- Onderwijs wordt aangeboden binnen de bekende en veilige basisgroep. Daarnaast vindt deelname aan schoolbrede activiteiten plaats.
- Er is een vast team van therapeuten (logopedist, ergotherapeut en fysiotherapeut) die de leerlingen met name begeleiden in het eigen veilige klaslokaal en via coaching en advisering van de klassenleiding;
- Er is een vast weekrooster dat leidend is voor de groepsplannen, waarbij aanpassingen aangebracht kunnen worden in dienst van het individuele plan;
- Er is een gevisualiseerd dagrooster;
- Er zijn mogelijkheden tot aanpassingen in de leeromgeving, zoals een rustige plek in de klas, prikkelreductie, rustplekken, een sensorische ruimte;
- Beschermde speelplaats;

Leerstijl:

- De leerling heeft over het algemeen een leerstijl van sensomotorisch leren. Het leren is sterk gebonden aan het hier-en-nu, de fysieke omgeving en het eigen lichaam. Zij hebben behoefte aan concrete en betekenisvolle instructie en veel herhaling in activiteiten;
- Behoefte aan structuur:
 - o In tijd (een overzichtelijk en gevisualiseerd dagritme)
 - o In ruimte (vaste plek in de klas, afgebakende hoeken)
 - o In overzichtelijkheid en voorspelbaarheid (gebruik van picto's en concrete verwijzers)
 - o In activiteit (vast ritme, herhaling van dezelfde patronen en rituelen, aanbieden van kleine stappen, voordoen-nadoen)
 - o In persoon (de leerkracht heeft duidelijke eisen en verwachtingen en heeft deze afgestemd op de mogelijkheden van het kind, tijdens de pauze surveilleert een bekende leerkracht en/of assistent)

Leerstofaanbod en leertijd:

- Het aanbod bestaat uit de praktisch gerichte vak- en vormingsgebieden met als uitgangspunt de kerndoelen ZML, zoals die omschreven zijn voor leerlingen met

- ernstige meervoudige beperkingen. De activiteiten zijn gericht op lichamelijke en zintuiglijke activering;
- Nadruk op het vergroten van de primaire zelfredzaamheid, met name eten, drinken, zindelijkheid en aan- en uitkleden;
 - Nadruk op de communicatieve zelfredzaamheid;
 - Er wordt gewerkt met ondersteunende materialen en programma's. De leerstof wordt grotendeels thematisch aangeboden. De thema's sluiten aan bij de directe belevingswereld van de leerling (basaal niveau);
 - Inspannings- en ontspanningsmomenten wisselen elkaar af;
- g. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag**:
- Binnen de groep is sprake van een beschermende en beschutte omgeving. Er is continu toezicht en nabijheid nodig;
 - De basishouding is voornamelijk gericht op het bieden van veiligheid. De begeleiding is voorspelbaar, in het zicht en nabij, biedt hulp en hanteert vaste rituelen en ritmes;
 - De leerling neemt de omgeving waar vanuit zichzelf (egocentrisch), heeft weinig belangstelling en inlevingsvermogen ten aanzien van groepsgenoten, speelt naast medeleerlingen; ondersteuning is noodzakelijk ten aanzien van het functioneren binnen een groep;
 - Nabijheid, fysieke sturing, tijd en rust worden geboden in het contact met de leerling;
 - Er wordt rekening gehouden met beperkingen op het gebied van integratie van verschillende basale zintuigen (tast, reuk, smaak, visus en gehoor);
 - Individueel gerichte benadering in groepsverband;
- h. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Communicatie**:
- Communicatie en betekenisverlening vinden plaats op sensatieniveau en/of op presentatieniveau. Bij het sensatieniveau is sprake van het laten ervaren van de activiteit binnen het hier-en-nu, via de verschillende zintuigen. Bij het presentatieniveau is sprake van het presenteren van de activiteit in het hier-en-nu (herkenning en begrip);
 - Communicatie is gericht op het hier-en-nu;
 - Ondersteunende communicatie wordt toegepast.
- i. ontvangen zorg en onderwijs binnen een geïntegreerde omgeving:
- Tussen onderwijs en revalidatie wordt een optimale vorm van integratie nagestreefd, waarbij de inhoud en de zorgstructuur door een kernteam wordt vormgegeven en wordt afgestemd op het individu.

2. Leerlingen in leerroute 2:

- a. zijn aangewezen op frequente individuele hulp en hebben veel structuur nodig. Ze hebben voortdurend nabij toezicht en frequente ondersteuning nodig;
- b. hebben naast een fysiek/medische ondersteuningsbehoefte een matige verstandelijke beperking (IQ 35-45) en soms bijkomende stoornissen of problemen;
- c. worden gevolgd a.d.h.v. de leerlijnen ZML van de CED Groep, met een gemiddeld niveaubereik van 4;
- d. stromen door naar het VSO binnen het Mytylonderwijs;
- e. hebben als uitstroombestemming: (taakgerichte) dagbesteding;
- f. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Leren en ontwikkeling**:
 Leeromgeving:
 - Leerlingen ontvangen onderwijs in een groep van ongeveer 8 tot 12 leerlingen;
 - Een leerkracht is verantwoordelijk voor het onderwijs met ondersteuning door een of twee klassen- of onderwijsassistenten. Daarnaast kan op leerlingniveau ondersteuning geboden worden via PGB (Zorg in de Klas);

- Onderwijs wordt aangeboden binnen de basisgroep;
- Er is een vast weekrooster dat leidend is voor de groepsplannen, waarbij aanpassingen aangebracht kunnen worden in dienst van het individuele plan;
- Er is een gevisualiseerd dagrooster;
- Er zijn mogelijkheden tot aanpassingen in de leeromgeving, zoals een rustige werkplek, prikkelreductie, rustplekken, een sensorische ruimte;

Leerstijl:

- De leerling heeft over het algemeen een leerstijl van leren door nadoen en praktisch toepassen en heeft behoefte aan concrete en betekenisvolle instructie en veel herhaling in activiteiten;
- Behoeft aan structuur:
- Behoeft aan structuur:
 - o In tijd (een overzichtelijk en gevisualiseerd dagritme)
 - o In ruimte (afgebakende werkhoeven)
 - o In overzichtelijkheid en voorspelbaarheid (gebruik van picto's en concrete verwijzers)
 - o In activiteit (aanbieden van kleine stappen, voordoen-nadoen, inbouwen van herhaling)
 - o In persoon (de leerkracht heeft duidelijke eisen en verwachtingen en heeft deze afgestemd op de mogelijkheden van het kind)

Leerstofaanbod en leertijd:

- Het aanbod bestaat uit de praktisch gerichte vak- en vormingsgebieden met als uitgangspunt de kerndoelen ZML. De activiteiten zijn functioneel, direct toepasbaar en bruikbaar in de praktijk;
 - Nadruk op het vergroten van de praktische zelfredzaamheid. Er is veel aandacht voor de sociale redzaamheid: leren spelen en motorische activiteiten;
 - Er wordt gewerkt met aangepaste methoden en met ondersteunende materialen en programma's. De leerstof wordt zoveel mogelijk betekenisvol aangeboden. De thema's sluiten aan bij de directe belevingswereld van de leerling;
 - Inspannings- en ontspanningsmomenten wisselen elkaar af;
- g. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag**:
- Binnen de groep is sprake van een beschermende en beschutte omgeving. Bij de overgang naar een andere omgeving is individuele begeleiding noodzakelijk;
 - De basishouding is voornamelijk gericht op het bieden van veiligheid. De begeleiding is voorspelbaar, in het zicht en nabij, biedt hulp en hanteert vaste rituelen en ritmes;
 - De leerling neemt de omgeving voornamelijk waar vanuit zichzelf (egocentrisch), heeft belangstelling voor de sociale omgeving, een beperkt inlevingsvermogen in het perspectief van de ander, werkt/speelt voornamelijk naast medeleerlingen. Ondersteuning is noodzakelijk ten aanzien van het functioneren binnen een groep;
 - Afwisseling van groeps- en individueel gerichte benadering;
- h. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Communicatie**:
- Communicatie en betekenisverlening vinden plaats op (re)presentatieniveau. Op presentatieniveau ervaart de leerling de activiteit wanneer deze concreet wordt gepresenteerd. Op representatieniveau kunnen verwijzers worden gebruikt om een andere situatie of activiteit te voorspellen;
 - Mondelinge taal wordt visueel ondersteund met gebaren, picto's en foto's;
 - De communicatie bestaat uit lichaamstaal en korte zinnen gekoppeld aan het hier en nu. Aandacht vragen en oogcontact maken alvorens je de boodschap overbrengt, is belangrijk.

3. Leerlingen in leerroute 3:

- a. zijn aangewezen op regelmatige individuele hulp en hebben structuur nodig. Ze hebben regelmatig nabij toezicht en ondersteuning nodig;
- b. hebben naast een fysiek/medische ondersteuningsbehoefte een licht verstandelijke beperking (IQ 45-60) en soms bijkomende stoornissen of problemen;
- c. worden gevolgd a.d.h.v. de leerlijnen ZML van de CED Groep, met een gemiddeld niveaubereik van 7. Het verwachte eindniveau van deze leerlingen ligt op het niveau van eind groep 3 of begin groep 4 van het reguliere basisonderwijs;
- d. stromen door naar het VSO binnen het Mytylonderwijs;
- e. hebben als uitstroombestemming: (arbeidsmatige) dagbesteding;
- f. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Leren en ontwikkeling**:

Leeromgeving:

- Leerlingen ontvangen onderwijs in een groep van ongeveer 10 tot 14 leerlingen;
- Een leerkracht is verantwoordelijk voor het onderwijs met ondersteuning door een of twee klassen- of onderwijsassistenten. Daarnaast kan op leerlingniveau ondersteuning geboden worden via PGB (Zorg in de Klas);
- Onderwijs wordt aangeboden binnen de basisgroep;
- Er is een vast weekrooster dat leidend is voor de groepsplannen, waarbij aanpassingen aangebracht kunnen worden in dienst van het individuele plan;
- Er is een gevisualiseerd dagrooster met behulp van pictogrammen;
- Er zijn mogelijkheden tot aanpassingen in de leeromgeving, zoals een rustige werkplek, prikkelreductie, rustplekken in de klas;

Leerstijl:

- De leerling heeft over het algemeen een concrete leerstijl waarbij de leerling wil leren wat betekenisvol is om zelfstandig het alledaagse leven te hanteren. Er is behoefte aan concrete en betekenisvolle instructie en herhaling van lesstof in verschillende activiteiten;
- Behoeft aan structuur:
 - o In tijd (een overzichtelijk en gevisualiseerd dagritme)
 - o In ruimte
 - o In het laten maken van keuzes (evt. met gebruik van picto's)
 - o In activiteit (aanbieden van kleine stappen, voordoen-nadoen, inbouwen van herhaling, geven van directe feedback)
 - o In persoon (de leerkracht heeft duidelijke eisen en verwachtingen en heeft deze afgestemd op de mogelijkheden van het kind)

Leerstofaanbod en leertijd:

- Leerlingen krijgen een onderwijsaanbod zoals dat geformuleerd is binnen de kerndoelen ZML. Er wordt gewerkt met reguliere of ZML methoden met ondersteunende materialen en programma's. Voornaamste doel is het ontwikkelen van functioneel en toegepast lezen en rekenen;
 - Daarnaast is aandacht voor het vergroten van de alledaagse zelfredzaamheid en het stimuleren van de taakwerkhouding;
- g. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag**:
 - Binnen de groep is sprake van een beschermende omgeving waarbinnen de leerling wordt uitgedaagd en gestimuleerd wordt tot zo zelfstandig mogelijk functioneren en het dragen van eigen verantwoordelijkheid (zelfbepaling). Daarbij wordt rekening gehouden met de motorische capaciteiten en de leeftijd. Leerlingen worden in een beschermende omgeving gestimuleerd in het leren aangeven van eigen grenzen;
 - Vanuit de veiligheid van de omgeving krijgt de leerling de kans zijn grenzen ook buiten de klas te verkennen en worden ervaringen voor- en nabesproken.

- Gedragalternatieven worden aangeboden. De begeleiding is aanwezig op afstand en bespreekt samen met de leerling welke ondersteuning nodig is;
- De leerling zoekt de nabijheid van medeleerlingen. Ondersteuning bij samenspel en samenwerking is noodzakelijk;
 - Afwisseling van groeps- en individueel gerichte benadering;
- h. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Communicatie**:
- In principe vindt verbale communicatie plaats en worden leerlingen gestimuleerd in het leren uiten en verwoorden van wensen en gevoelens via gesproken taal.

4. Leerlingen in leerroute 4:

- a. zijn aangewezen op licht-frequente individuele hulp en hebben structuur nodig. Ze hebben soms nabij toezicht en ondersteuning nodig;
- b. hebben naast een fysiek/medische ondersteuningsbehoefte een licht verstandelijke beperking (IQ 60-70) en soms bijkomende stoornissen of problemen;
- c. behalen op de leerlijnen ZML van de CED Groep minimaal niveau 9. Het verwachte eindniveau van deze leerlingen ligt minimaal op het niveau van eind groep 4 van het reguliere basisonderwijs;
- d. stromen door naar het VSO binnen het Mytylonderwijs of naar regulier Praktijkonderwijs;
- e. hebben als uitstroombestemming: arbeid;
- f. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Leren en ontwikkeling**:

Leeromgeving:

- Leerlingen ontvangen onderwijs in een groep van ongeveer 12 tot 16 leerlingen;
- Een leerkracht is verantwoordelijk voor het onderwijs met ondersteuning door een klassen- of onderwijsassistent;
- Onderwijs wordt aangeboden binnen de basisgroep;
- Er is een vast weekrooster dat leidend is voor de groepsplannen, waarbij aanpassingen aangebracht kunnen worden in dienst van het individuele plan;
- Er zijn mogelijkheden tot aanpassingen in de leeromgeving zoals rustige werkplek, prikkelreductie en ordening van materialen;
- de leerling wordt in toenemende mate gestimuleerd om eigen verantwoordelijkheid te dragen en initiatieven te nemen;

Leerstijl:

- De leerling heeft over het algemeen een leerstijl van leren door doen en toepassen. De leerling heeft behoefte aan herhaalde instructie en herhaling van inoefening;
- De leerling wil leren wat nuttig is om zelfstandig het alledaagse leven te hanteren en hier in beperkte mate op reflecteren;
- Behoefte aan structuur:
 - o In tijd (het weekrooster, aangevuld met een systeem van weektaken)
 - o In ruimte (een overzichtelijk klaslokaal zonder overdaad aan prikkels)
 - o In keuzes maken (weektaken)
 - o In activiteit (aanbieden van kleine stappen, het geven van snelle feedback, inbouwen van herhaling)
 - o In persoon (de leerkracht heeft duidelijke eisen en verwachtingen en heeft deze afgestemd op de mogelijkheden van de leerling)

Leerstofaanbod en leertijd:

- Het aanbod bestaat uit de praktisch en theoretisch gerichte vak- en vormingsgebieden met als uitgangspunt de kerndoelen ZML. Er wordt veelal gewerkt met reguliere methoden, die in aangepaste vorm (als bron) worden gehanteerd. Daarnaast is sprake van specifieke ZML-programma's en van aanvullende ondersteunende materialen en programma's;

- In de leeromgeving zijn het vergroten van de zelfstandigheid en stimuleren van de taakwerkhouding richting gevend. Daarnaast zijn de vergroting van de sociale redzaamheid, het leren reguleren van gedrag en handelen en het leren samen werken/spelen speerpunten;
- g. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag**:
 - Het groepsklimaat is gericht op stimuleren van autonomie, initiatiefname en verantwoordelijkheid nemen. Leerlingen worden in een uitdagende omgeving gestimuleerd in probleemoplossend vermogen en weerbaarheid;
 - Leerlingen worden gestimuleerd in het ontwikkelen van zelfstandigheid, zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid, probleemoplossend vermogen en weerbaarheid;
 - De begeleiding verschuift van samen doen naar stimuleren tot zelf doen en zelf oplossingen bedenken;
 - Er is sprake van een groepsgerichte benadering met het oog op sociaal leren;
 - Er is sprake van afwisseling van groeps- en individueel gerichte benadering;
- h. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Communicatie**:
 - Communicatie vindt plaats middels gesproken taal; leerlingen worden gestimuleerd in het leren uiten en verwoorden van gevoelens, gedachten, etc. middels gesproken zinnen.

5. Leerlingen in leerroute 5:

- a. zijn aangewezen op een geringe mate van individuele hulp en hebben structuur nodig. Ze hebben in geringe mate toezicht en ondersteuning nodig;
- b. hebben naast een fysiek/medische ondersteuningsbehoefte een (beneden) gemiddeld verstandelijk niveau (IQ >70) en veelal bijkomende stoornissen of problemen;
- c. behalen op de leerlijnen SO van de CED Groep minimaal niveau 6. Het verwachte eindniveau van deze leerlingen ligt minimaal op het niveau van eind groep 6 van het reguliere basisonderwijs;
- d. stromen door naar een andere school voor voortgezet (speciaal) onderwijs of leerroute 5 binnen het VSO van Mytylschool Gabriël (voor de eerste twee leerjaren).
- e. hebben als uitstroombestemming: vervolgonderwijs;
- f. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Leren en ontwikkeling**:

Leeromgeving:

- Leerlingen ontvangen onderwijs in een groep van ongeveer 12 tot 16 leerlingen;
- Een leerkracht is verantwoordelijk voor het onderwijs met ondersteuning door een klassen- of onderwijsassistent;
- Onderwijs wordt aangeboden binnen de basisgroep en klassenoverstijgende niveaugroepen;
- Er is een vast weekrooster dat leidend is voor de groepsplannen, waarbij aanpassingen aangebracht kunnen worden in dienst van het individuele plan;
- Mogelijkheden tot aanpassingen in de leeromgeving zoals rustige werkplek, prikkelreductie en ordening van materialen;

Leerstijl:

- De leerling heeft over het algemeen een leerstijl van leren door doen en theoretisch leren toepassen, behoefte aan herhaalde instructie en herhaling van inoefening;
- Behoefte aan structuur:
 - o In tijd (systeem van weektaken, agendagebruik)
 - o In ruimte
 - o In keuzes maken

- In activiteit (leerstofaanbod in groter wordende eenheden met nadruk op eigen verantwoordelijkheid en reflectie op eigen handelen)
- In persoon (de leerkracht heeft duidelijke eisen en verwachtingen en heeft deze afgestemd op de mogelijkheden van de leerling)

Leerstofaanbod en leertijd:

- Het aanbod bestaat uit de didactische vakken met als uitgangspunt de kerndoelen SO. Er wordt gewerkt met reguliere methoden met ondersteunende materialen en programma's;
 - In de leeromgeving zijn stimulans van autonomie, competentie en relatie richting gevend, waarbij de leerling wordt voorbereid op (terug)plaatsing naar het reguliere onderwijs met behoefte aan procesgerichte feedback en benoemen van successen, het geven van toenemende verantwoordelijkheid en een beroep op wederzijdse samenwerking;
- g. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag**:
- Groepsklimaat is gericht op stimuleren van autonomie en verantwoordelijkheid nemen. Leerlingen worden in een uitdagende omgeving gestimuleerd in probleemoplossend vermogen en weerbaarheid;
 - De begeleidingsattitude wordt gekenmerkt door in dialoog oplossingsgericht denken met een beroep op inbreng en initiatief van de leerling;
 - Afwisseling van groeps- en individueel gerichte benadering;
- h. hebben de volgende ondersteuningsbehoefte op het domein **Communicatie**:
- Verbale communicatie op inhoud en vorm wordt gestimuleerd.

Bewegen en Sport

Bewegen is van fundamentele betekenis voor de totale ontwikkeling van het kind in motorisch, sociaal, emotioneel en cognitief opzicht. Bewegen is ook van essentieel belang voor een goede gezondheid. Het vak Bewegen en Sport wordt op Mytylschool Gabriël ook op deze manier ingezet. Niet alleen het kunstje is belangrijk om te leren, maar veel belangrijker is de manier waarop leerlingen zich ontwikkelen in de breedste zin, van kleuter tot eindgroep.

De lessen zijn gericht op de ontwikkeling van de leerlingen in hun specifieke leeftijdsfase en sluit aan bij de visie van de school.

In de onderbouw zijn de lessen gericht op het ontdekken en ontwikkelen van primaire vaardigheden. De leerlingen worden uitgedaagd om veel en veelzijdig te bewegen en zodoende bewegingservaring op te doen.

In de bovenbouw zijn de lessen gericht op specifieke ontwikkeling en zelfredzaamheid. De leerlingen krijgen alle onderdelen van de kerndoelen aangeboden. De vakoverstijgende doelen, zoals het verbeteren van sociale competenties, doorzettingsvermogen en zelfstandigheid zijn ontzettend belangrijk voor onze doelgroep. De vakspecifieke doelen worden o.a. ingezet om een bijdrage te leveren aan de vakoverstijgende doelen, met als doel de totale ontwikkeling van het kind te stimuleren.

Bewegen en Sport bestaat uit:

Bewegingsonderwijs Bewegen beleven, bewegen verbeteren, gezond bewegen en bewegen regelen zijn de kernbegrippen. Door de diversiteit aan beperkingen bedienen we alle kinderen op maat en hebben we een groot scala aan aangepast materiaal om leerlingen extra te ondersteunen. Onze twee sportzalen zijn beide op een specifieke manier ingericht voor de activiteiten van onze doelgroep. Iedere leerling heeft twee keer in de week een les bewegingsonderwijs.

Zwemonderwijs Het zwemmen is gebaseerd op leren zwemmen in diep water met de Easy Swim methode. We zwemmen in kleine groepjes op de eigen school. Zelfredzaamheid en zelfstandig in het water kunnen zijn zijn de uitgangspunten. Wij hebben speciale drijfmiddelen om leerlingen hierbij te

	<p>ondersteunen. Als het binnen de mogelijkheden van de leerling valt is er de optie om een A- en/of B-diploma halen.</p> <p>Leerlingen krijgen vier jaar (6 tot 10 jaar) zwemonderwijs met de mogelijkheid tot verlenging. Leerlingen die gebruik maken van een rolstoel krijgen de keuze of ze na deze periode willen blijven zwemmen in plaats van een les bewegingsonderwijs.</p> <p>Kinderen met een ernstige meervoudige beperking hebben de hele schoolperiode wekelijks zwemmen op het programma.</p>
Sportoriëntatie	<p>Wij bieden leerlingen de mogelijkheid om deel te nemen aan diverse sporttoernooien per schooljaar, waaronder zwemmen, hockey, voetbal en slagbal. Deze worden georganiseerd i.s.m. andere mytylscholen. Integratie en samenwerking staan centraal. Daarnaast wordt schoolbreed deelgenomen aan diverse evenementen, waaronder clinics vanuit de Esther Vergeer Foundation en de Johan Cruyff Foundation. Door de ligging van de school werken we samen met de tennisvereniging, atletiekvereniging en voetbalvereniging in de directe omgeving.</p>
Rots en Water	<p>Rots en Water wordt o.a. aangeboden tijdens de lessen Bewegen en Sport, maar kan ook extra aangeboden worden.</p>

Fysiek medische ondersteuning

Binnen de 5 leerroutes is bij alle leerlingen sprake van een fysiek medische ondersteuningsbehoefte. Deze varieert in intensiteit van geringe ondersteuning tot zeer intensieve ondersteuning, waarmee ook de mate van zorg varieert, die hierbij passend is. Dit betekent dat de fysiek medische ondersteuning sterk individueel bepaald is en aangepast wordt aan de individuele leerling. Leidraad vormt hierbij de leerling met zijn capaciteitenprofiel dat door revalidatie en onderwijs gezamenlijk wordt bepaald op de volgende domeinen:

- Fysieke belastbaarheid
- Motorisch functioneren
- Zintuiglijk functioneren
- Psychisch functioneren
- Taalvorm

De basisondersteuning voor onze leerlingen steunt deels op voorzieningen van onze partner de kinderrevalidatie. Mytylschool Gabriël is binnen alle leerroutes in staat om in samenwerking met Tolbrug Specialistische Revalidatie onderwijsondersteuning en revalidatiegeneeskunde te bieden. Vanuit die revalidatiegeneeskundige expertise wordt, onder verantwoordelijkheid van de revalidatiearts, in afstemming met het onderwijs het volgende geboden binnen een interdisciplinair team:

- Fysiotherapie
- Ergotherapie
- Logopedie
- Bewegingsagogie

Een vast onderdeel van de fysiek medische ondersteuningsbehoefte is aandacht voor het psychisch functioneren vanuit de volgende disciplines:

- Gedragskundigen
- Maatschappelijk werk

Ondersteuning in de thuissituatie

Binnen Mytylschool Gabriël is het maatschappelijk werk betrokken bij de ouders/verzorgers van alle leerlingen. De intensiteit hiervan is afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van het gezinssysteem.

Er wordt veel waarde gehecht aan de betrokkenheid van de ouders, zowel bij het aanmelden van de leerling als tijdens het verblijf in onze gespecialiseerde onderwijsinstelling. Ouders zijn een

belangrijke partner bij het vaststellen, vormgeven en evalueren van de hulpvragen en het onderwijsaanbod. Dit komt onder andere terug bij het vaststellen en het evalueren van zowel het ontwikkelingsperspectief als het handelingsplan.

Er zijn diverse contactmomenten waarin de zorg en de hulp rondom de leerling besproken wordt met ouders. Een verdere uitwerking van de hier genoemde contactmomenten en -instrumenten wordt gegeven in het schoolplan.

Deskundigheid

Mytyschool Gabriël maakt gebruik van de volgende teamdeskundigheid:

- Groepsleerkrachten met bevoegdheid speciaal onderwijs
- Groepsleerkrachten met ervaringskennis speciaal onderwijs
- Onderwijsondersteuner
- Onderwijsassistenten
- Vakleerkrachten bewegen en sport
- Orthopedagoog/GZ-psycholoog
- Intern begeleider
- Maatschappelijk werk
- Ergotherapeut (onderwijsondersteunend)
- Fysiotherapeut (onderwijsondersteunend)
- Therapie-assistent
- Logopedist (onderwijsondersteunend)
- Revalidatiearts
- Physician Assistent
- Kinder- en jeugdpsychiatrie
- Verpleegkundige en/of jeugdarts GGD

Ketenpartners

Binnen alle leerroutes kan indien nodig een beroep gedaan worden op de volgende ketenpartners:

- Tolbrug Specialistische Revalidatie
- Cello en SWZ: zorg in de klas
- Inzet op het gebied van ondersteunende communicatie in samenspraak met logopedist vanuit de revalidatie
- Autisme-expert
- Gebruik van de AAC-gehoortest
- Kentalis (onderzoek en begeleiding op het gebied van een gehoorproblematiek)
- Visio / Bartiméus (onderzoek en begeleiding op het gebied van een visusproblematiek)
- Tandarts
- Orthopedisch instrumentmaker
- Orthopedisch schoenmaker
- Rolstoelreparaties
- Diëtist
- Aangepaste sportclinics
- Gemeente, in het kader van de WMO (voor vervoer en gemeentelijke voorzieningen) en de leerplichtambtenaar
- MEE (voor begeleiding en ondersteuning van ouders/verzorgers)
- Kempenhaeghe / de Berkenschutse (expertise op het gebied van epilepsie)
- CJG (Centrum Jeugd en Gezondheid)
- GGD
- SWV De Meierij

Commissie van Begeleiding

De Commissie van Begeleiding heeft een centrale rol binnen de leerlingzorgstructuur. Deze commissie bestaat uit een voorzitter, gedragskundigen, schoolmaatschappelijk werk, revalidatieartsen en een arts verstandelijk gehandicapten.

De Commissie van Begeleiding:

- verzorgt handelingsgerichte diagnostiek gericht op de ontwikkeling van de mogelijkheden van de leerlingen
- verzorgt begeleiding van leerlingen, ouders en medewerkers
- verzorgt voorlichting en advisering
- bewaakt de kwaliteit van groepsplannen en ondersteuningsplannen
- is eindverantwoordelijk voor het aangeboden onderwijs en begeleidingsprogramma, inclusief advisering met betrekking tot de uitstroombestemming

Planmatig werken

Jaarlijks stelt de Commissie van Begeleiding het ontwikkelingsperspectief vast. Wanneer in het ontwikkelingsperspectief het uitstroomprofiel wijzigt betekent dit automatisch een wijziging van leerroute.

Op basis van de ontwikkelingsperspectieven van de leerlingen in een groep wordt aan het begin van het schooljaar voor de hoofd domeinen (taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en leren leren) een groepsplan opgesteld. Hierin staan de doelen en de aanpak voor de groep, subgroepjes en mogelijk een individuele leerling beschreven. Het groepsplan wordt aan het begin van het schooljaar opgesteld en in februari en juni intern geëvalueerd. Naast observatiegegevens wordt hierin ook de analyse van de meest recente toetsgegevens meegenomen. Bij deze evaluaties zijn de leerkracht, de gedragskundige en de intern begeleider betrokken.

Voor de ontwikkelingsgebieden waar een leerling niet deel kan nemen aan een groepsplan worden individuele onderwijsdoelen opgesteld. Zowel de groepsdoelen als de individuele doelen worden opgenomen in het handelingsplan. In leerroute 2 t/m 5 wordt het handelingsplan aan het begin van het schooljaar door de leerkracht met de ouders besproken en aan het einde van het schooljaar geëvalueerd. In leerroute 1 wordt één keer per jaar een kernteambespreking gehouden waarbij de ouders, revalidatiearts/AVG, gedragsdeskundige, leerkracht, onderwijsassistent en therapeuten aanwezig zijn. Het kernteam heeft als doel om vanuit de hulpvragen te komen tot doelen op het gebied van onderwijs en revalidatie voor het komende jaar. Dit wordt vastgelegd in het handelingsplan. Een half jaar na de kernteambespreking vindt een evaluatie van het handelingsplan plaats in een gesprek met ouders, leerkracht en onderwijsassistent. Voorafgaand aan de bespreking vullen de ouders een oudervragenlijst in, waarvan de informatie wordt verwerkt in het handelingsplan.

De groepen zijn samengesteld op basis van leeftijd, uitstroomprofiel, (pedagogisch en didactisch) ontwikkelingsniveau en zorgbehoefte. De school hanteert geen jaarklassensysteem. Jaarlijks worden de groepen opnieuw samengesteld. Vaak is sprake van combinatiegroepen van leerlingen uit twee leerroutes. Binnen het lesaanbod wordt rekening gehouden met de verschillende niveaus, zowel bij het opstellen van het groepsplan als bij de uitvoering ervan.

Basiskwaliteit van het onderwijs

In het inspectierapport d.d. februari 2013 is de kwaliteit van het onderwijs op Mytyschool Gabriël afdeling SO in orde bevonden. De inspectie komt tot dit oordeel op basis van de beslisregel die zij toepast op het aspect 'systeem van leerlingenzorg': de vier normindicatoren binnen dit aspect zijn voldoende. Met de verbeteringen in de leerlingenzorg zet de school doelgerichte stappen om het opbrengstgericht werken gestalte te geven. Aan de basis van de onderwijspraktijk ligt een goed pedagogisch klimaat met veel aandacht voor de zorgbehoeften van de leerlingen. De ambitie ligt op verdere implementatie van het handelingsgericht werken en afstemmen van de instructie op de onderwijsbehoefte van de leerling.

Extra ondersteuning

Mytyschool Gabriël participeert in meerdere samenwerkingsverbanden en wil in de komende jaren samen met de partners binnen de samenwerkingsverbanden afstemming en onderlinge samenwerking vormgeven. In afstemming met de scholen in het samenwerkingsverband zal verder

onderzocht moeten worden aan welke arrangementen behoefte is en welke kennis en vaardigheden hiervoor nodig zijn.

Leerlingen van Mytyschool Gabriël kunnen binnen onderwijstijd gebruik maken van specialistische zorg en begeleiding op (revalidatie-)geneeskundig gebied. Deze zorg wordt alleen geboden indien het - in overleg met ouders - geïndiceerd is door een revalidatiearts. De zorg wordt geboden door:

- Logopedist
- Fysiotherapeut
- Ergotherapeut
- Bewegingsagoog
- Orthopedagoog/psycholoog
- Maatschappelijk werkende

Wanneer de leerling geen gebruik meer hoeft te maken van de specialistische zorg, maar nog wel van de zorg in het basisondersteuning, dan blijft de leerling aangewezen op plaatsing in het speciaal onderwijs binnen Mytyschool Gabriël.

Externe dienstverlening

Mytyschool Gabriël ondersteunt middels haar externe dienstverlening kinderen/jongeren en leerkrachten/docenten van reguliere scholen in het realiseren en optimaliseren van het onderwijs aan kinderen en jongeren, die een ondersteuningsbehoefte hebben van fysieke (somatische) aard (al dan niet in combinatie met cognitieve en/of sociaal-emotionele behoeften) of op het gebied van leerachterstanden.

Medewerkers van de externe dienstverlening zijn in staat om specialistische ondersteuning te bieden aan scholen en leerlingen binnen het regulier onderwijs, die een ondersteuningsvraag hebben die gerelateerd is aan een lichamelijke beperking of een langdurige ziekte.

Doelgroep

De externe dienstverlening van Mytyschool Gabriël beschikt over kennis en expertise op het gebied van onderwijs aan leerlingen met uiteenlopende ziektebeelden of aandoeningen, zoals:

- Cerebrale parese
- Aangeboren en niet aangeboren hersenletsel
- Spina bifida
- Neuromusculaire aandoeningen
- Metabole aandoeningen
- DCD
- Epilepsie
- Chromosomale afwijkingen
- Oncologische aandoeningen
- Diverse syndromen
- Onverklaarde lichamelijke klachten

Op basis van deze ziekten of aandoeningen worden belemmeringen in het onderwijs ervaren, die leiden tot ondersteuningsbehoeften op het gebied van:

- Leren en ontwikkeling
- Sociale en emotionele ontwikkeling en gedrag
- Communicatieve ontwikkeling
- Fysieke en medische ontwikkeling
- De thuissituatie

Ondersteuning

Elke reguliere school is verantwoordelijk voor basiszorg. Wanneer de basiszorg van de reguliere school niet toereikend is om de ondersteuningsbehoefte van een leerling op fysiek-medisch gebied ten gevolge van een lichamelijke beperking of langdurige ziekte te beantwoorden, kan specifieke expertise worden aangevraagd bij de externe dienstverlening van Mytylschool Gabriël. Expertise wordt geboden door gespecialiseerde medewerkers vanuit verschillende disciplines. De ondersteuningsvraag bepaalt de inzet van de specialist of combinaties van specialisten. Te denken valt aan een gespecialiseerde leerkracht, ergotherapeut, logopedist, fysiotherapeut, gedragsdeskundige, vakleerkracht sport en beweging en klassenassistent.

De externe dienstverlening van Mytylschool Gabriël exploreert haar expertise middels drie pijlers:

1. Ondersteuningsbehoeften
 - Ondersteunen bij het formuleren en verhelderen van de ondersteuningsbehoeften. Om te kunnen bepalen welke interventies door welke discipline nodig zijn is het belangrijk om inzicht te krijgen in de ondersteuningsbehoefte van de leerling. Het stellen van gerichte vragen (voortvloeiend uit het ziektebeeld / de aandoening) en het maken van de juiste analyse moet dit inzicht verschaffen. Dit kan leiden tot begeleiding op maat en/of kennisdeling.
 - In kaart brengen van de consequenties m.b.t. de dagelijkse praktijk en het inrichten van het onderwijs in haar ruimste zin (inhoud onderwijsaanbod / curriculumaanpassing, onderwijs- en zorgorganisatie, huisvesting, etc.).
2. Begeleiding op maat

De externe dienstverlening van Mytylschool Gabriël biedt kortdurende, dialoog gestuurde, flexibele, specialistische en resultaatgerichte ondersteuning op leerling-, leerkracht/docent- en teamniveau.
3. Kennisdeling

De externe dienstverlening van Mytylschool Gabriël deelt haar kennis graag, met als doel het vergroten van de kwaliteit van het regulier onderwijs met betrekking tot de kennis en vaardigheden, voortvloeiend uit een ondersteuningsbehoefte. Tevens kunnen andere instanties (te denken valt aan praktijken voor remedial teaching, peuterspeelzalen, huiswerkbureaus, opvoedbureaus e.d.) in geval van vragen over (de begeleiding van) kinderen met een lichamelijke beperking of langdurige ziekte een beroep doen op de kennis en expertise van de externe dienstverlening.

Middels workshops, symposia, modules en cursussen op locatie verzorgen onze gespecialiseerde medewerkers nascholing op maat van een team, school en/of samenwerkingsverband.